

Številka: Up-572/06-14

Datum: 8. 11. 2007

O D L O Č B A

Ustavno sodišče je v postopku odločanja o ustavni pritožbi Draga Pogorelca, Ljubljana, ki ga zastopa Borut Grosman, odvetnik v Ljubljani, na seji 8. novembra 2007

o d l o č i l o:

Ustavna pritožba zoper sklep Višjega sodišča v Ljubljani št. III Cp 3154/2005 z dne 9. 2. 2006 v zvezi s sklepom Okrajnega sodišča v Ljubljani št. 11 I 2002/05211 z dne 16. 5. 2005 se zavrne.

O b r a z l o ž i t e v

A.

1. Okrajno sodišče je s sklepom o izvršbi najprej dovolilo izvršbo na premične stvari pritožnika, kasneje pa je izvršbo razširilo še na njegove stalne denarne prejeme (pokojnino). Pritožnik je zoper sklep o izvršbi ugovarjal, vendar je Okrajno sodišče njegov ugovor zavrnilo. Proti temu sklepu je pritožnik vložil pritožbo, ki jo je Višje sodišče zavrnilo. Odločitev Višjega sodišča temelji na oceni, po kateri za ugotovitev, da je bil pritožnik aktiven družbenik, ni pravno pomembno, ali je bil pritožnik pri poslovanju izbrisane družbe dejansko aktiven, temveč ali bi glede na svoja upravičenja moral in mogel biti aktiven. Višje sodišče je poudarilo, da je v družbi z omejeno odgovornostjo upravljanje temeljna pravica družbenikov in da je za obstoj odgovornosti pritožnika bistveno, da je imel 11,11% poslovni delež in s tem pravice manjšinskega družbenika ter da je bil družbenik vse do izbrisa družbe iz sodnega registra. Po oceni Višjega sodišča se, glede na odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-135/00 z dne 9. 10. 2002 (Uradni list RS, št. 93/02 in OdlUS XI, 211), odgovornosti za obveznosti izbrisane družbe lahko rešijo le tisti družbeniki, ki so bili pasivni zato, ker na poslovanje družbe niso mogli vplivati, ne pa tisti, ki bi sicer lahko vplivali, pa tega zaradi nezainteresiranosti niso storili.

2. Pritožnik ne soglaša z navedenim stališčem sodišča in meni, da izpodbijana odločba posega v njegove človekove pravice. V ustavni pritožbi opisuje dejansko stanje zadeve in poudarja, da mu je bila naložena neomejena solidarna odgovornost za obveznosti družbe, v kateri že 13 let ni sodeloval, svoje delo v družbi pa je po dveh mesecih kot fizično uničen invalid končal. Stališču Višjega sodišča očita nasprotje z odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-135/00 in tudi retroaktiven poseg v njegove pridobljene pravice. Prekršena naj bi bila njegova pravica do enakosti pred zakonom iz 14. člena Ustave, ker družbeniki gospodarskih družb, ki so bile izbrisane ali likvidirane pred uveljavitvijo Zakona o finančnem poslovanju podjetij (Uradni list RS, št. 54/99 in nasl. – v nadaljevanju ZFPod), niso odgovarjali za obveznosti teh družb. Opozarja, da mu po rubežu pokojnine ostane le še minimalna pokojnina in da ga morajo preživljati sorodniki. Pritožnik zatrjuje še kršitve 15., 22. in 33. člena ter prvega odstavka 50. člena Ustave.

3. Senat Ustavnega sodišča je s sklepom št. Up-572/06 z dne 20. 3. 2007 ustavno pritožbo sprejel v obravnavo. V skladu s 56. členom tedaj veljavnega Zakona o Ustavnem

sodišču (Uradni list RS, št. 15/94 – ZUstS/94) je Ustavno sodišče ustavno pritožbo poslalo nasprotni stranki v izvršilnem postopku in Višjemu sodišču v Ljubljani, v skladu z 22. členom Ustave pa nasprotni stranki v izvršilnem postopku. Na ustavno pritožbo ni odgovoril nihče.

B.

4. Ustavno sodišče ne presoja samih po sebi nepravilnosti pri ugotovitvi dejanskega stanja ter pri uporabi materialnega prava. Po prvem odstavku 50. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, 64/07 – ur. p. b. – v nadaljevanju ZUstS) Ustavno sodišče preizkusi le, ali so bile z izpodbijanim sklepom kršene človekove pravice ali temeljne svoboščine. Pritožnikovih navedb, s katerimi izpodbija zgolj zmotno ugotovljeno dejansko stanje, Ustavno sodišče zato ni presojalo. Med te sodijo vse navedbe pritožnika o njegovem zdravstvenem stanju in o tem, koliko je dejansko sodeloval pri upravljanju izbrisane družbe.

5. Izhodišče ustavne pritožbe je ocena pritožnika, da je stališče Višjega sodišča, po katerem je njegova odgovornost za obveznosti izbrisane družbe utemeljena že s tem, da bi kot imetnik poslovnega deleža v višini 11,11% in s tem tudi kot imetnik manjšinskih pravic v družbi na poslovanje družbe lahko vplival, v neskladju z Ustavo pa tudi z odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-135/00. Iz pravice do enakega varstva pravic iz 22. člena Ustave (ki je v sodnih postopkih poseben izraz načela enakosti pred zakonom iz drugega odstavka 14. člena Ustave) med drugim izhaja prepoved sodniške samovolje oziroma arbitrarnosti. Vendar lahko oceno samovolje oziroma arbitrarnosti Ustavno sodišče izreče le, če sodišče svoje odločitve sploh ne utemelji s pravnimi argumenti, tako da je mogoče sklepati, da ni odločalo na podlagi zakona, temveč na podlagi kriterijev, ki pri sojenju ne bi smeli priti v poštev, ali ko so argumenti sodišča že na prvi pogled tako nerazumni, da po nobeni od mogočih razlag zakona ne pridejo v poštev in je zato odločitev sodišča očitno napačna. Za tak primer pa v obravnavani zadevi ne gre. Višje sodišče je v povezavi z razlogi prvostopenjskega sklepa razumno obrazložilo, katere okoliščine so bile bistvene za presajo, da pritožniku ni uspelo utemeljiti, da je bil pasivni družbenik.

6. ZFPPod v 1. točki prvega odstavka 25. člena določa, da se po uradni dolžnosti iz sodnega registra izbriše gospodarska družba, če v dveh zaporednih poslovnih letih pooblaščen organizaciji ne predloži letnega poročila, v 2. točki prvega odstavka 25. člena pa Zakon določa isto sankcijo za družbo, ki nima premoženja. Iz četrtega in petega odstavka 25. člena ZFPPod, kot sta veljala v času odločanja sodišč, v zvezi s prvim, z drugim in s tretjim odstavkom 394. člena prej veljavnega Zakona o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 30/93 in nasl. – v nadaljevanju ZGD) izhaja, da po izbrisu družbeniki (ali delničarji) izbrisane družbe neomejeno solidarno odgovarjajo za morebitne preostale obveznosti družbe in da upniki lahko uveljavljajo terjatve do družbenikov v roku enega leta po objavi izbrisa družbe iz registra. Z odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-135/00 sta bila četrta in peta odstavka 27. člena ZFPPod razveljavljena, kolikor sta se nanašala na družbenike, ki v smislu obrazložitve odločbe niso odgovorni za obveznosti družbe (ti. "pasivni družbeniki"). Ustavno sodišče je v zvezi z družbami, ki so bile izbrisane, ker niso imele premoženja ali ker pooblaščen organizaciji v dveh zaporednih poslovnih letih niso predložile letnega poročila, določilo kriterije za razlikovanje med družbeniki, ki so vplivali na poslovanje in na nastanek obveznosti družbe in zato po njenem izbrisu za preostale obveznosti odgovarjajo (t. i. "aktivni družbeniki"), ter pasivnimi družbeniki, ki bi jih obremenitev z isto vrsto odgovornosti postavila v ustavno nedopustno enak položaj. Sodišča sodijo po Ustavi in zakonu (125. člen Ustave). Pri odločanju o konkretnih primerih morajo zato neposredno uporabljati Ustavo, in sicer ne samo njenega besedila, pač pa tudi razlago Ustave, kakor jo je v svojih odločbah (ki so po tretjem odstavku 1. člena ZUstS obvezne) razvilo Ustavno sodišče. V primeru ustavnosodne presoje predpisa namreč izrek in obrazložitev pomenita celoto, zaradi česar ne veže le izrek, temveč vežejo tudi razlogi in stališča, vsebovani v obrazložitvi.¹ Stališče, da bi se pritožnik kot imetnik pravic manjšinskega družbenika odgovornosti za obveznosti lahko rešil le, če bi dokazal, da na poslovanje družbe ni mogel vplivati, ne pa, če bi lahko vplival, vendar zaradi

svoje nezainteresiranosti tega ni storil, ni v nasprotju s kriteriji iz navedene odločbe Ustavnega sodišča. Upoštevati je namreč treba, da je v odločbi št. U-I-135/00 Ustavno sodišče večkrat poudarilo potrebo po varstvu upnikov izbranih družb, zato stališče Višjega sodišča, ki sorazmerno strogo interpretira kriterije ločevanja med pasivnimi in aktivnimi družbeniki, ne krši 22. člena Ustave.

7. Pritožnik uveljavlja kršitev pravice do enakosti pred zakonom iz drugega odstavka 14. člena Ustave zato, ker je njegov položaj težji v primerjavi z družbeniki tistih kapitalskih gospodarskih družb, ki so prenehale obstajati pred uveljavitvijo ZFPPod. Ti za obveznosti družbe upnikom ne odgovarjajo osebno.² S tem ugovorom pritožnik vsebinsko izpodbija zakonodajno ureditev, ki je že bila predmet ustavnosodne presoje v odločbi Ustavnega sodišča št. U-I-135/00. Ker pritožnik ne navaja razlogov, ki bi nakazovali potrebo po spremembi tedaj izraženih stališč v zvezi z ZFPPod, Ustavno sodišče ocenjuje, da z izpodbijanima odločbama človekova pravica iz drugega odstavka 14. člena Ustave ni bila kršena.

8. Pritožnik zatrjuje tudi kršitev človekove pravice do socialne varnosti iz prvega odstavka 50. člena Ustave. S samo odločitvijo sodišča, da mora pritožnik odgovarjati za obveznosti, ki ga bremenijo po materialnem pravu, do kršitve te pravice ni prišlo. Nedvomno je ustavna zahteva, da je pri opravljanju izvršbe treba upoštevati osebno dostojanstvo dolžnika, in še zlasti je tako pri izvršbi na plačo in druge osebne prejemke (kot je pokojnina), saj ti prejemki v mnogih primerih zagotavljajo socialno varnost. Ustavno sodišče je v odločbi št. U-I-339/98 z dne 21. 1. 1999 (Uradni list RS, št. 11/99 in OdlUS VIII, 13) vsebinsko opredelilo ustavno zahtevo po varstvu eksistenčnega minimuma dolžnika pri izvršbi na stalne denarne prejemke. Državni zbor se je na to odločbo odzval s spremembo Zakona o izvršbi in zavarovanju (Uradni list RS, št. 51/98 in nasl. – v nadaljevanju ZIZ), tako da je sprejel Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvršbi in zavarovanju (Uradni list RS, št. 75/02 – ZIZ-A). Na podlagi tako spremenjenega ZIZ je bila dovoljena izvršba na pokojnino pritožnika. Kot je razvidno iz izpodbijanih sodnih odločb, je bil pritožniku pri tem zagotovljen eksistenčni minimum, ki po stališču Ustavnega sodišča iz odločbe št. U-I-339/98 zadošča zahtevam Ustave. Zato z izpodbijanima odločitvama sodišči nista kršili pritožnikove pravice iz prvega odstavka 50. člena Ustave.

9. Prav tako neutemeljen je očitek pritožnika o kršitvi pravice do zasebne lastnine iz 33. člena Ustave. V premoženjskopравnem sporu bo vsaka odločitev sodišča, ki je za toženca oziroma dolžnika negativna, v določeni meri prizadela njegovo premoženje. Seveda pa to ne pomeni, da sme Ustavno sodišče presojeti pravilnost uporabe materialnega prava, ker naj bi nezakonita odločitev pomenila kršitev pravice do zasebne lastnine. Kršitev te pravice bi bila podana le, če bi sodišče svojo odločitev oprlo na kakšno pravno stališče, ki je z vidika te človekove pravice nesprejemljivo. Stališče, da mora pritožnik s svojim premoženjem jamčiti za obveznosti, ki ga bremenijo po zakonu, ne krši človekove pravice iz 33. člena Ustave.

10. Z zatrjevanjem o retroaktivnem posegu v pridobljene pravice (s čimer uveljavlja kršitev prepovedi povratne veljave pravnih aktov iz 155. člena Ustave) in z zatrjevanjem o kršitvi 15. člena Ustave pritožnik ustavne pritožbe ne more utemeljiti, saj ti dve ustavni določbi (z izjemo četrtega odstavka 15. člena) neposredno ne urejata človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Kršitve človekove pravice iz četrtega odstavka 15. člena Ustave pa pritožnik ne izkaže. Sodno varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin mu je bilo namreč zagotovljeno.

11. Glede na to je Ustavno sodišče ustavno pritožbo zavrnilo.

C.

12. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi prvega odstavka 59. člena ZUstS ter prve alineje drugega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07) v sestavi: podpredsednica dr. Mirjam Škrk ter sodnice in sodniki dr. Janez Čebulj, Zvonko Fišer, dr. Franc Grad, Marija Krisper Kramberger, Milojka Modrijan, mag. Miroslav Mozetič, dr. Ciril Ribičič in Jože Tratnik. Odločbo je sprejelo soglasno.

Podpredsednica
dr. Mirjam Škrk l.r.

---

¹ Primerjaj z odločbo št. U-I-92/96 z dne 21. 3. 2002 (Uradni list RS, št. 32/02 in OdlUS XI, 45) ter s sklepom št. U-I-168/97 z dne 3. 7. 1997 (OdlUS VI, 103).

² Izjeme so spregled pravne osebnosti po 6. členu ZGD in po šestem odstavku 580. člena ZGD ter prevzem obveznosti plačila preostalih obveznosti družbe pri prenehanju po skrajšanem postopku po prvem odstavku 394. člena ZGD.